

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

راهنمای تهیه و تنظیم مقاله

الف) شرایط عمومی

۱. مقاله ارسالی باید برخوردار از صبغه تحقیقی - تحلیلی، ساختار منطقی، انسجام محتوایی، و مستند و مستدل بوده و با قلمی روان و رسا به زبان فارسی نگارش یافته باشد.

۲. مقاله ارسالی بر روی صفحه A4 با فاصله ۱ سانتیمتر بین سطور با قلم لوتوس ۱۴ در محیط WORD همراه با CD تایپ شده و به مدیریت پژوهش ارسال شود

۳. حجم مقاله حداکثر در ۳۰ صفحه (۳۰۰ کلمه - ای) تنظیم شود. از ارسال مقالات دنباله - دار جداً اجتناب گردد.

۴. مشخصات کامل نویسنده شامل: نام و نام خانوادگی، مرتبه علمی، تحصیلات، نشانی کامل پستی، نشانی صندوق الکترونیکی، شماره تلفن تماس، شماره دورنگار، مؤسسه علمی وابسته همراه مقاله ارسال شود.

۵. مقاله ارسالی نباید قبلاً در نشریات داخلی یا خارجی یا به عنوان بخشی از یک کتاب چاپ شده و یا همزمان برای چاپ به سایر مجلات - علمی ارسال شده باشد.

۶. از ارسال مقاله ترجمه شده خودداری شود.

ب) شیوه تنظیم مقاله

مقاله ارسالی باید از ساختار علمی برخوردار باشد؛ یعنی دارای عنوان، مشخصات نویسنده، چکیده، کلید واژه - ها، مقدمه، بدنه اصلی، نتیجه و فهرست منابع باشد.

۱. چکیده: چکیده فارسی مقاله در حداکثر ۱۵۰ کلمه تنظیم گردد و به اختصار شامل: بیان مسأله، هدف پژوهش، روش و چگونگی پژوهش و اجمالی از یافته - های مهم پژوهش باشد. در چکیده از طرح فهرست

مباحث یا مرور آنها، ذکر ادله، ارجاع به مأخذ و بیان شعاری خودداری گردد.

۲. کلید واژه ۱-ها: شامل حداکثر ۷ واژه کلیدی مرتبط با محتوا و ایفا کننده نقش نمایه موضوعی مقاله باشد.

۳. مقدمه: در مقدمه مقاله، ضمن اشاره به پیشینه پژوهش، ضرورت و اهمیت پژوهش، سؤالات اصلی و فرعی، تصویر اجمالی ساختار کلی مقاله بر اساس سؤالات مطرح و مفاهیم و اصطلاحات اساسی مقاله تعریف گردد.

۴. بدنه اصلی: در سامان دهی بدنه اصلی مقاله لازم است:

الف) ماهیت، ابعاد و زوایای مسأله به خوبی توصیف و تحلیل شود.

ب) آرا و دیدگاه ۱-ها، به همراه ادله آنها به طور مستند بیان، تجزیه و تحلیل گردد.

ج) نظریات رقیب، به صورت مستدل نقد و ارزیابی شود.

د) نظریه مقبول ابداع یا اختیار و سپس تبیین و توجیه کافی از آن به عمل آید.

۵. نتیجه گیری: نتیجه بیانگر یافته ۱-های تفصیلی تحقیق است که به صورت گزاره ۱-های خبری موجز بیان می ۱-گردد. از ذکر بیان مسأله، جمع بندی مباحث مقدماتی، بیان ساختار مباحث، ادله، مستندات، ذکر مثال یا مطالب استطرادی در این قسمت خودداری شود.

۶. ارجاع ۱-های متن مقاله داخل پرانتز و به این شیوه ذکر شود: (نام خانوادگی مؤلف، سال انتشار: شماره صفحه)؛ مانند (زرین کوب، ۱۳۷۷: ۲۵). شیوه ارجاع به منابعی که بیش از دو نفر نویسنده دارند، نیز به این صورت خواهد بود (اسمیت و همکاران، ۱۹۷۴: ۲۲).

۷. در ذکر مشخصات انتشاراتی در منابع پایان مقاله از شیوه ذیل پیروی شود.

مقاله: نام خانوادگی، نام (سال انتشار) «نام مقاله» نام مترجم، نام نشریه، دوره، شماره، به عنوان مثال: محلاتی، علی (۱۳۹۰) «مریم پرستی در مسیحیت»، شفا، دوره اول، شماره ۶.

کتاب: نام خانوادگی، نام (سال انتشار) «عنوان کتاب»، نام مترجم، مصحح یا سایر افراد دخیل، تعداد جلد، نوبت

چاپ، محل انتشار مقاله.

ج) یادآوری

- ۱- حق رد یا قبول و نیز ویرایش مقاله برای مدیریت پژوهش محفوظ است.
 - ۲- مدیریت پژوهش حداکثر پس از یک ماه از دریافت مقاله، نتیجه پذیرش یا عدم پذیرش را به نویسنده اطلاع خواهد داد.
 - ۳- حق نشر مقاله پس از پذیرش برای مدیریت پژوهش محفوظ و امکان نقل مطالب در جای دیگر با ذکر نشانی نشر بلامانع است.
 - ۴- مطالب مقاله ارسالی مبین آرای نویسندگان آنهاست و مسئولیت آن نیز بر عهده آنهاست.
 - ۵- مقالات دریافتی، نرم افزارها و... در صورت تأیید یا عدم تأیید بازگردانده نمی‌شود.
 - ۶- انتخاب محل نشر مقاله؛ مجله‌های کاغذی، سایت و غیره با مدیریت پژوهش است.
- در اینجا برای آگاهی بیشتر دانشجویان گرامی از مقالات مجله‌ای و انواع و ویژگی‌های آنها، نوشتار استاد گرامی دکتر جعفر نکونام در کتاب روش تحقیق ص ۵۲ تا ص ۵۷ را ضمیمه می‌نمائیم.

مقالات مجله‌ای

- مراد از مقالات مجله‌ای مقالاتی هستند که در مجلات معتبر علمی و دانشگاهی انتشار می‌یابند.
- مقاله‌ها را به اعتبار نوع داده‌ها (اطلاعات) و چگونگی تدوین، به چهار نوع تقسیم کرده‌اند: ۱. مقاله تحقیقی؛ ۲. مقاله تحلیلی؛ ۳. مقاله مروری و ۴. مقاله گردآوری
- یادآوری: این تقسیم بندی تداخل‌های فراوانی دارد و تفکیک دقیق مرزهای آن بسیار دشوار است.

۱. مقاله تحقیقی

این نوع از مقاله که «مقاله تحقیقی اصیل» یا «مقاله تحقیقی مبتنی بر کار اصیل» و مانند آن نیز نامیده می‌شود، به مقاله‌ای گفته می‌شود که در آن نظریه‌ای متکی بر یافته‌های پژوهش نوین خود پژوهشگر عرضه شده باشد. این نوع پژوهش را به جهت آن که یافته‌های پژوهش را منعکس می‌کند، «گزارش تحقیق» هم می‌نامند.

چنین مقاله‌ای را معمولاً دارای اجزا و مراحل به این شرح دانسته‌اند:

الف. مقدمه و هدف: شامل توصیف مسئله مورد پژوهش و بیان هدف پژوهش؛

ب. روش تحقیق: ناظر به روش یا روش‌هایی که در تحقیق به کار گرفته شده است؛

ج. نتایج تحقیق: حاوی یافته‌هایی که از رهگذر تحقیق به دست آمده است؛

د. بحث درباره نتایج: تفسیر یافته‌های تحقیق و بیان کاربردهای آن یافته‌ها؛

هـ. پیشنهاد: ناظر به چگونگی اجرایی یافته‌ها یا پی‌گیری مسئله یا طرح سایر مسائل مرتبط.

۲. مقاله تحلیلی

این نوع مقاله که به «مقاله نظری» نیز شهرت دارد، مقاله‌ای است که پژوهشگر در آن نظریه‌ای را با استفاده از یافته‌های تحقیقی دیگران پروریده و مطرح کرده است.

برخی از مهم‌ترین کارهایی که ممکن است، پژوهشگر درباره یافته‌های تحقیقی دیگران صورت دهد، به این قرار است:

الف. نظریه‌های پیشین را گسترش دهد و با نشان دادن مصادیق و موارد جدیدی بر شمول آنها بیافزاید؛

ب. برای نظریه‌های قبلی مؤیدات و شواهد جدیدی بیابد و آنها را تقویت کند؛

ج. گستردگی نظریه‌های قبلی را رد کند و آنها را با ذکر شواهد نقضی تقبید یا تخصیص بزند؛

د. نظریه‌های موجود را مورد نقد قرار دهد و درستی آنها را با ادله قاطعی تضعیف یا به طور کلی رد کند.

یادآوری ۱. باید توجه داشت که این تقسیم‌بندی از سوی پژوهشگران تجربی و میدانی ارائه داده شده است. به همین رو ملاک اغلب پژوهشگران در تفکیک مقاله‌های تحقیقی از مقاله‌های تحلیلی این است که یافته‌های مقاله با استفاده از یکی از روش‌های تجربی یا میدانی گردآوری شده و جنبه کمی در آن مشهود باشد.

این بدان معناست که تمام مقالاتی که در رشته‌های غیر تجربی و میدانی مانند فلسفه، تاریخ، ادبیات، قرآن و حدیث، فقه و مانند آنها نوشته می‌شود، از مقوله مقالات تحقیقی خارج‌اند و جزء مقالات تحلیلی به شمار می‌آیند.

یادآوری ۲. برخی آنچه را مقاله تحلیلی خوانده شد، مقاله تحقیقی نام نهاده‌اند و آن را در مقابل مقاله عادی قرار داده‌اند. در تعریف مقاله عادی گفته‌اند که آن مقاله‌ای مبتنی بر دانش عمومی نویسنده است و ممکن است برگرفته از تفسیرها و تجربه‌های شخصی او باشد؛ اما مقاله تحقیقی که آن را مقاله کتابخانه‌ای هم می‌نامند بر اساس بررسی منابع کتابخانه‌ای و مستند به آنها فراهم می‌شود.

نیز برخی آنچه را که مقاله تحقیقی خوانده شد، «گزارش» خوانده‌اند و در تعریف آن آورده‌اند که گزارش عبارت از تشریح نتایج تجربه‌های جدید، توصیف مطالعات تجربی و نتیجه‌گیری از منابع عینی است. گرچه نویسنده گزارش ممکن است به ارزیابی و تفسیر نتایج به دست آمده از تحقیق خود بپردازد؛ اما در بیش‌تر مواقع در گزارش‌ها اطلاعات را در حد امکان به صورت عینی و واقعی عرضه می‌کند تا خواننده خود بتواند در مورد آن قضاوت یا از آن نتیجه‌گیری کند.

۳. مقاله مروری

در این نوع مقاله چنان که از نامش پیداست، به مرور و پی‌گیری نظریه‌ای در آثار منتشر شده و طبقه‌بندی، توصیف، ارزیابی و تجزیه و تحلیل آن پرداخته می‌شود. مراحل و موضوعاتی که در این نوع از مقاله به چشم می‌خورد، معمولاً به این قرار است:

الف. طرح مسئله؛ تعریف و تبیین مسئله‌ای که بررسی شده است؛

ب. توصیف تحقیقات پیشین؛ بیان تلخیصی چگونگی تحقیقات انجام شده درباره مسئله مورد بررسی؛

ج. طبقه‌بندی، مقایسه، تبیین و ارزیابی تحقیقات پیشین: نشان دادن وجوه اشتراک و افتراق، و نیز خلأها و تعارض‌های آن تحقیقات؛

د. نتیجه‌گیری و جمع‌بندی: به دست دادن نتیجه بحث و ارائه راه حل مسئله.

۴. مقاله گردآوری

در این نوع از مقاله تنها به گردآوری و انعکاس دیدگاه‌های گوناگون مرتبط به موضوعی خاص پرداخته می‌شود.

یادآوری: تفاوت آن با مقاله تحلیلی این است که به ارایه نظریه جدیدی منتهی نمی‌شود و اختلافش با مقاله مروری این است که در آن الزاماً به سنجش و ارزیابی تمام آثار پیشین پرداخته نمی‌شود. علیرغم تفاوت‌هایی که میان این نوع مقاله و سایر انواع مقالات یاد شد، در واقع نمی‌توان آن را از آن مقالات تفکیک کرد و نوعی مستقل به شمار آورد.

ساختار مقاله مجله‌ای

مقاله، تقریری مختصر از پژوهش است؛ لذا مقاله از همان اجزایی برخوردار است که گزارش اصل پژوهش دربر دارد.

یادآوری: مقاله باید هویت مستقلی داشته و از اجزای کاملی برخوردار باشد؛ به همین رو هرگز نباید پژوهش‌نامه را به صورت برش‌های جداگانه در آورد و نام مقاله بر آنها نهاد؛ مگر بخشی از پژوهش‌نامه که نسبتاً مستقل است یا امکان مستقل کردن آن باشد.

الف. عنوان: یک مقاله پژوهشی باید بیانگر موضوع اصلی باشد و در عین حال از حداقل واژگان برخوردار باشد؛ به همین روی بهتر است از به کار بردن کلماتی مانند «مطالعه‌ای در ...» «بررسی ...» و نظایر آنها در صدر عنوان خودداری کرد.

البته این کوتاه‌سازی نباید به ابهام عنوان بیانجامد.

یادآوری: برخی بر این نظرند که عنوان مقاله نباید نتیجه مقاله را نشان دهد و گرنه خواننده آن را نخواهد خواند. برای مثال به جای «وجوب نماز جمعه در عصر غیبت» باید «حکم نماز جمعه در عصر غیبت» را برای عنوان برگزید؛ منتها به نظر می‌رسد اگر مقاله حاوی نتیجه‌ای نو باشد، انعکاس آن در عنوان صادقانه‌تر خواننده را به خواندن مقاله بر می‌انگیزد.

ب. مشخصات نویسندگان: در مقالات مجلات معتبر علمی ذکر نام و نام خانوادگی نویسندگان و عنوان علمی و محل کار او معمول است. مرتبه علمی و محل کار، گاهی ذیل نام و گاهی در پاورقی یاد می‌شود.

ج. چکیده: در چکیده خلاصه‌ای جامع از مقاله در حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ کلمه می‌آید و غرض از آن این است که خواننده بتواند محتوای مقاله را به طور سریع و در عرض چند دقیقه دریابد، به علاوه این چکیده، هم مورد استفاده مراکز داده‌پردازی قرار می‌گیرد و هم وسیله مهمی برای شناسایی و بازیابی مقالاتی است که نوشته شده است.

چکیده مقاله اولین بخش از آن است که خواننده می‌شود و بلکه تنها بخشی از آن است که اغلب خواننده می‌شود و خواننده با خواندن آن تصمیم می‌گیرد که بقیه مقاله را مطالعه کند یا نه؛ از این رو تمام‌نما و رسابودن آن ضروری به نظر می‌رسد.

یادآوری: باید تدوین چکیده پس از نگارش کامل مقاله صورت بگیرد؛ تا با اشراف بهتر به محتوای مقاله فراهم آید.

د. کلیدواژه‌ها: به واژگان مهمی که بیانگر موضوعات مورد بحث در مقاله است، «کلیدواژه» گویند. هر مقاله باید حدود سه تا ده کلیدواژه دربر داشته باشد. کلیدواژه‌ها فواید چندی دارد؛ از جمله این که موضوعات اصلی مقاله را منعکس می‌سازد؛ نیز در نمایه‌سازی موضوعی مورد استفاده واقع می‌شود.

یادآوری: سعی شود، کلمات کلیدی حتی الامکان تک واژه‌ای یا دو واژه‌ای باشد.

هـ. مقدمه: در مقدمه مقاله شایسته است که نخست تعریف مختصری از موضوع عرضه شود؛ سپس گزارش مجملی از مباحثی که در مقاله می‌آید، انعکاس یابد؛ آنگاه به پیشینه موضوع مقاله مروری صورت گیرد و از رهگذر آن نشان داده شود که به نتایج تحقیقات گذشتگان توجه شده است و نیز موضوعی که در این مقاله

مورد بحث قرار می‌گیرد، گذشتگان به طور کلی یا به نحو منقح و متقن و مفصل بدان نپرداخته‌اند؛ لذا ناکاویده و در خور بحث است. پس از آن باید به اهمیت بحث از آن و فوایدی که بر نتیجه آن مترتب می‌شود، اشاره شود. چنانچه روش پژوهش ویژه‌ای در مقاله معمول شده است که خوانندگان به آن آشنایی کامل ندارند، باید در مقدمه معرفی شود.

در پایان ضروری است چنانچه مصطلحات مبهم یا چند پهلو، یا پیش فرض‌هایی که نویسنده اختصاصاً برای خود برگزیده و اساس بحث قراردادده است، در متن مقاله آمده است آنها تعریف و مشخص شود.

یادآوری ۱. در مقدمه باید سعی شود که نهایت اختصار رعایت گردد و مقدمه حداکثر از یک پنجم حجم مقاله تجاوز نکند.

یادآوری ۲. چنانچه بیان هر یک از این موضوعات از حد یک و یا دو بند می‌گذرد، می‌توان آن را در مقدمه صرفاً مورد اشاره قرار داد و تفصیل آن را در عنوان مستقلی خارج از مقدمه آورد.

یادآوری ۳. باید تصور شود که خواننده از سابقه بحث آگاه است؛ لذا در مقدمه باید به سابقه بحث تنها اشاره‌ای کرد و از طرح جزئیات خودداری نمود.

یادآوری ۴. در گزارش سابقه و بیان دیدگاه‌ها باید سعی کرد که ترتیب تاریخی عرضه آنها رعایت گردد.

یادآوری ۵. در موضوعات مورد مناقشه باید دیدگاه‌های موافق و مخالف را در کمال امانت و احترام گزارش کرد.

و. متن: در متن مقاله ابعاد و جوانب موضوع شکافته می‌شود و ادله و شواهد نظریات ذکر می‌گردد و به شبهات و ایرادات پاسخ کافی داده می‌شود. باید متن بیش‌ترین حجم مقاله را داشته باشد.

ز. نتیجه: در بخش نتیجه باید سعی شود، حاصل تحلیل‌ها و استدلال‌ات مذکور در متن مقاله بیاید و حجم آن نباید از یک صفحه تجاوز کند.

ح. منابع: آخرین بخش مقاله به ذکر منابعی اختصاص می‌یابد که در مقاله به آنها استناد شده است.

